SCCM stichting coördinatie certificatie managementsystemen voor milieu en gezond en veilig werken

10 STAPPEN

voor het opzetten van een G&VW-managementsysteem volgens ISO 45001

Klik op een stap om naar het betreffende hoofdstuk te gaan.

Bepaal bij stap 1 hoe de directie bij de verschillende stappen betrokken is en hoe/wanneer besluiten worden genomen.

1
Stap 1
Maak de betrokkenheid van de directie expliciet en concreet

Stap 2
Leg het toepassingsgebied van het management-systeem vast
2

Naast de risico's moeten ook de kansen in kaart worden gebracht. Maak hierbij gebruik van de contextanalyse!

Stap 3
Voer de nodige inventarisaties uit om inzicht te krijgen
3

4
Stap 4
Bepaal de risico's en kansen

5
Stap 5
Bepaal beleid, doelstellingen en planning

6
Stap 6
Bepaal de wijze van beheersing van G&VW-gevaren en -risico's

Wat zijn ontwikkelingen in wet- en regelgeving en welke behoeften en verwachtingen hebben belanghebbenden?

Denk aan de benodigde competenties bij medewerkers, communicatie, beveiliging van informatie enzovoort.

Stap 7
Invulling van ondersteunende maatregelen
7

8
Stap 8
Invulling 'check-act'-maatregelen

9
Stap 9
Controleer of aan de norm wordt voldaan

10
Stap 10
Certificering

En of het managementsysteem functioneert in de praktijk.

© 2026 SCCM

Stappenplan

opzetten G&VW-managementsysteem volgens ISO 45001

Dit stappenplan helpt bij het op een logische volgorde opzetten van een management-systeem voor gezond en veilig werken (G&VW).
De eisen waaraan het systeem moet voldoen voor certificering zijn vastgelegd in de ISO 45001-norm. In de certificatieschema's van SCCM wordt een toelichting/interpretatie op de betreffende norm gegeven die wordt gebruikt door de auditors van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen. Voor kleine organisaties is een voorbeeld gemaakt van een uitgewerkt G&VW-managementsysteem. Dit maakt de abstracte eisen concreter en maakt duidelijk met welke diepgang onderdelen van het systeem moeten worden uitgewerkt. Zie hiervoor het voorbeeld G&VW-managementsysteem van 'Hollend Transport'.

Stap 1

Maak de betrokkenheid van de directie expliciet en concreet

Om te voldoen aan de ISO 45001-norm is de betrokkenheid van de directie bij het managementsysteem essentieel. In paragraaf 5.1 van de norm is dit concreet gemaakt. Daarbij staat bovenaan dat de directie ook 'verantwoordelijkheid neemt' voor de effectiviteit van het managementsysteem. Dit vereist een (pro)actieve rol van de directie. De directie zal bijvoorbeeld op de hoogte moeten zijn van de belangrijke risico's en kansen op het gebied van gezond en veilig werken, de verwachtingen van belanghebbenden, de compliancestatus en de doelstellingen. Het is daarom noodzakelijk om de directie ook bij het opzetten van het managementsysteem te betrekken. Bij elke stap dienen er door de directie keuzes te worden gemaakt. Bepaal tijdens stap 1 op welke manier de directie bij de verschillende stappen betrokken is en hoe/wanneer besluiten worden genomen.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 2

Leg het toepassingsgebied van het G&VW-managementsysteem vast

Bepaald moet worden op welke activiteiten van de organisatie het G&VW-management-systeem betrekking heeft. Wanneer de organisatie meerdere vestigingen heeft, is de vraag of deze ook onder het managementsysteem vallen. Delen van de organisatie met een eigen management kunnen ook een eigen managementsysteem hebben. Door ook de juridische situatie (rechtsvorm en Kamer van Koophandel-gegevens) en fysieke grenzen van de locatie weer te geven is duidelijk waar het managementsysteem betrekking op heeft.

Let op dat uitbestede processen met betrekking tot G&VW tot de te beheersen processen worden gerekend. De organisatie zal in het toepassingsgebied moeten vaststellen hoe ver haar invloed reikt.

Het kan zijn dat het toepassingsgebied op basis van informatie uit latere stappen nog moet worden bijgesteld. Bijvoorbeeld wanneer bepaalde activiteiten niet onder het managementsysteem vallen en belanghebbende partijen dit wel verwachten.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 3

Voer de nodige inventarisaties uit om inzicht te krijgen

Met een G&VW-managementsysteem wordt systematisch beleid ten aanzien van gezond en veilig werken ontwikkeld en uitgevoerd. Om dit beleid te kunnen ontwikkelen moet eerst inzicht worden opgebouwd in:
- belangrijke ontwikkelingen ten aanzien van gezond en veilig werken;
- behoeften en verwachtingen van belanghebbenden;
- eisen uit wet- en regelgeving die van toepassing zijn;
- G&VW-gevaren en -risico's.

De eerste twee punten worden samen de 'contextanalyse' genoemd. Uiteraard moet het inzicht in de voorgaande punten ook actueel worden gehouden. Het is daarom van belang om ook te bepalen hoe dat in de toekomst gaat gebeuren (door wie, wanneer en op welke manier). De eerste drie inventarisaties kunnen in willekeurige volgorde en/of gelijktijdig worden uitgevoerd. Bij het bepalen van de risico's en kansen met betrekking tot gezond en veilig werken, wordt gebruik gemaakt van de inzichten uit de eerste drie inventarisaties.

Inventarisatie belangrijke punten en ontwikkelingen

De organisatie moet inzicht hebben in de belangrijke punten of ontwikkelingen die zowel binnen als buiten de organisatie spelen en die relevant (kunnen) zijn voor het behalen van de beoogde resultaten van het managementsysteem. De punten of ontwikkelingen worden relevant wanneer er op de korte of langere termijn voor de organisatie relevante risico's of kansen aan verbonden zijn. Het kan bijvoorbeeld gaan om wetgeving die in de toekomst van kracht wordt, nieuwe technologische ontwikkelingen, effecten van klimaatverandering.

Behoeften en verwachtingen van belanghebbenden

Belanghebbenden zijn er zowel intern (bijvoorbeeld werknemers en aandeelhouders) als extern (klanten, verzekeringsmaatschappijen, overheid etc.). Naast verwachtingen ten aanzien van G&VW-prestaties kan het ook gaan om behoeften ten aanzien van communicatie en informatie.

Inventariseren van wettelijke en andere eisen

Welke wet- en regelgeving met betrekking tot gezond en veilig werken is op de organisatie van toepassing en welke eisen volgen hieruit?
Inventariseer de wet- en regelgeving tot op artikelniveau en bepaal of je aan de eisen voldoet die hieruit volgen. De norm vereist dat de organisatie zich committeert aan het voldoen aan wet- en regelgeving. De concrete eisen waaraan de organisatie moet voldoen moeten zijn vastgelegd, dit dient zo gedetailleerd te zijn dat de organisatie ook zelf kan toetsen of hieraan wordt voldaan. Ook rapportage-eisen moeten in deze stap worden vastgelegd.
Hoe maak je een register wet- en regelgeving en tot welk detailniveau breng je wetgeving in kaart? Dit leest u in het informatieblad Naleving wet- en regelgeving met een G&VW-managementsysteem.
Naast eisen uit wet- en regelgeving kunnen er andere eisen aan de orde zijn, bijvoorbeeld afspraken met klanten of eisen uit verzekeringspolissen.

Inventariseren van G&VW-gevaren en -risico's

Door het bepalen van de G&VW-risico's en gevaren (G&VW-aspecten) wordt duidelijk wat er binnen de organisatie speelt en wat met behulp van het G&VW-managementsysteem beheerst en verbeterd moet worden. Hoe je G&VW-risico's en gevaren inventariseert en evalueert is vastgelegd in het Informatieblad Inventarisatie gevaren en evaluatie van G&VW-risico's en kansen.

Let op! Alle activiteiten waarvoor het managementsysteem wordt opgezet, moeten worden meegenomen in de inventarisatie inclusief de situatie bij wijzigingen (management of change), noodsituaties en calamiteiten.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 4

Bepaal de risico's en kansen

Op basis van de inventarisaties die zijn uitgevoerd in stap 3 wordt bepaald welke risico's en kansen er voor de organisatie zijn die speciale aandacht behoeven. Van de G&VW-gevaren en -risico's wordt een deel al door bestaande maatregelen beheerst. Deze maatregelen (technische of organisatorische) moeten worden vastgehouden/onderhouden. Daar waar er risico's aan de orde zijn die nog niet worden beheerst (bijvoorbeeld wet- en regelgeving die niet wordt nageleefd, gevaarlijke stoffendie (nog) niet vervangen zijn, bepaalde (bijna) ongevallen die zijn opgetreden etc.) zullen waarschijnlijk extra maatregelen nodig zijn.

Bij het bepalen van de risico's en kansen wordt gebruik gemaakt van de inzichten uit de contextanalyse in stap 3. Onderwerpen kunnen bijvoorbeeld prioriteit krijgen wanneer belanghebbenden er veel belang aan hechten of op basis van de stand der techniek. Uit de contextanalyse kunnen ook ontwikkelingen naar voren zijn gekomen die een risico vormen, bijvoorbeeld het niet meer mogen gebruiken van bepaalde stoffen. Ook kunnen er kansen zijn door bijvoorbeeld nieuwe technologische ontwikkelingen. In stap 4 worden deze systematisch in beeld gebracht en gewogen. Vaak worden er ook systemen gebruikt om risico's met elkaar te vergelijken.

Een kans kan worden gezien als een verbetering die je niet per se moet, maar wel kunt uitvoeren. Denk hierbij niet alleen aan het verbeteren van bijvoorbeeld G&VW-gevaren, maar ook aan strategische kansen voor de organisatie. Deze strategische kansen zullen in het strategisch plan terugkomen.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 5

Bepaal beleid, doelstellingen en planning

Op basis van de informatie uit de stappen 2 tot en met 4 moeten keuzes worden gemaakt. De basis voor de keuze is het kader dat is vastgelegd in het G&VW-beleid. Vaak wordt dit de beleidsverklaring genoemd. De directie legt hier de uitgangspunten voor het G&VW-beleid vast. ISO 45001 vereist dat in ieder geval het commitment tot naleven van wet- en regelgeving, het wegnemen van gevaren, het verminderen van G&VW-risico's en het continu verbeteren van de G&VW-prestaties worden vastgelegd.
Daarnaast dient het beleid dermate concreet te zijn, dat op basis daarvan keuzes kunnen worden gemaakt waar ook doelstellingen aan worden gekoppeld. Het beleid moet beschikbaar zijn voor derden.

In het strategisch beleid van de organisatie worden risico's en kansen betrokken. Het operationele beleid moet vervolgens aansluiten bij het strategisch beleid. Welke mogelijkheden zijn er voor de bescherming van personeel en de arbeidsveiligheid? Welke risico's en kansen kunnen worden betrokken in het strategisch beleid?

De doelstellingen die door de directie worden geformuleerd dienen aan te sluiten bij het algemene (strategisch) beleid van de organisatie. Om de voortgang te kunnen monitoren moeten er indicatoren worden vastgesteld. Acties om de doelstellingen te realiseren moeten worden geïntegreerd in de bedrijfsprocessen. Het is de verantwoordelijkheid van de directie om te zorgen dat ook de middelen beschikbaar zijn om de doelstellingen te realiseren.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 6

Bepaal de wijze van beheersing van G&VW-gevaren en -risico's

De geïdentificeerde G&VW-gevaren en -risico's worden met behulp van het management-systeem beheerst en waar mogelijk verminderd. Dit kan op verschillende manieren.

Beheersing van G&VW-gevaren en risico's kan worden gerealiseerd door:
- procedures of instructies (vooral belangrijk als veel verschillende medewerkers aan hetzelfde proces werken of bij overdracht van werkzaamheden tussen afdelingen/ functionarissen);
- technische maatregelen;
- metingen of controles (welke metingen en controles zorgen ervoor dat een proces op een gecontroleerde wijze verloopt?);
- registraties (met welke registraties toon je een beheerste uitvoering van een proces aan?);
- training, instructie of overleg (welke kennis is nodig om processen beheerst uit te voeren?);
- .....

of een samenvoeging van een of meerdere beheersmaatregelen.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 7

Invulling van ondersteunende maatregelen

In elk managementsysteem komt een aantal ondersteunende maatregelen terug:

- De benodigde competenties moeten worden bepaald en maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat personen over de benodigde competenties beschikken. Zorgen voor competenties van zowel personen die betrokken zijn bij het management-systeem zelf (bijvoorbeeld interne auditors) als personen die invloed hebben op de beheersing en verbetering van de risico's en kansen die aan de orde zijn.
- Bepaald moet worden welke communicatie er nodig is en hoe deze wordt ingevuld. Het gaat dan om zowel communicatie binnen de organisatie zelf als communicatie met personen/organisaties buiten de eigen organisatie.
- Aan een managementsysteem is gedocumenteerde informatie gekoppeld. Bepaald moet worden hoe de informatie wordt verspreid, beheerd, actueel gehouden, bewaard, beveiligd etc. Welke documenten op basis van de ISO 45001-norm nodig zijn is te zien in bijlage 1 van het certificatieschema van SCCM voor ISO 45001.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 8

Invulling 'check-act'-maatregelen

Een managementsysteem bestaat uit een zogenaamde plan-do-check-act-cyclus. In de vorige stappen zijn 'plan' en 'do' uitgewerkt. In stap 8 worden de onderdelen 'check' en 'act' ingevuld.

Bij het onderdeel 'check' gaat het om monitoren, meten, analyseren en evalueren. Bij stap 6 zullen er al metingen en registraties plaatsvinden. Beoordeeld moet worden of hiermee ook de realisatie van de doelstellingen gevolgd kan worden. Vaak zullen gegevens verder moeten worden bewerkt om tot de juiste informatie te komen:

- beoordelen van compliance. Periodiek moet de organisatie zelf bepalen of voldaan wordt aan de eerder geïnventariseerde wettelijke en andere eisen;
- de uitvoering van interne audits om te bepalen of het managementsysteem voldoet aan de norm en ook werkt zoals beoogd. Zie het informatieblad over het uitvoeren van interne audits.

Bij het onderdeel ‘act’ gaat het om:
- het reageren op afwijkingen;
- een periodieke beoordeling door de directie van de werking van het managementsysteem en de eventuele noodzaak om aanpassingen te doen in het licht van onder meer de behaalde resultaten, veranderingen die hebben plaatsgevonden of die verwacht worden en het commitment tot het continu verbeteren van de prestaties.

De norm stelt bepaalde eisen aan een managementsysteem. Dit gaat bijvoorbeeld over de omgang met klachten, afwijkingen, interne audits, directiebeoordeling. Lees in de norm welke eisen er zijn. Voor bepaalde normelementen wordt in het certificatieschema van SCCM een toelichting gegeven.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 9

Controleer of aan de norm wordt voldaan

In de vorige stappen is in hoofdlijnen beschreven wat er moet gebeuren om een managementsysteem in te voeren. Het is nu goed om aan de hand van de norm te bepalen of ook daadwerkelijk aan alle eisen uit de norm is voldaan. Bijvoorbeeld door de uitvoering van interne audits, de bepaling van de compliancestatus en een directiebeoordeling kan worden bepaald of het ingevoerde systeem ook alle normeisen afdekt en in de praktijk functioneert.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

Stap 10
Certificering

Certificatie kan vanaf het moment dat het systeem aantoonbaar functioneert. Dat wil zeggen dat het cyclische proces van plan-do-check-act ook zichtbaar werkt. Interne audits en een directiebeoordeling moeten daarvoor zijn uitgevoerd. Dit zou bijvoorbeeld binnen een termijn van 3 maanden na implementatie kunnen worden aangetoond.
Het is aan te bevelen om al tijdens het invoeringsproces een certificatie-instelling te selecteren zodat ook vooraf duidelijk is hoe het certificatieproces gaat verlopen. Op het moment dat er een overeenkomst met een certificatie-instelling is (dus al voordat het certificaat is verstrekt) kan de organisatie toegang krijgen tot de samenvattingen van wet- en regelgeving op www.sccm.nl. Registratie voor mijn.sccm is gratis, kijk hier wat mijn.sccm u te bieden heeft.

Op de website van SCCM staan de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen en de organisaties die een ISO 14001-, ISO 45001- en/of ISO 50001-certificaat hebben op basis van een certificatieschema van SCCM.

Vier voordelen van certificering:

→ betere prestaties op het gebied van gezond en veilig werken;
→ meer zekerheid;
→ betere relatie met stakeholders;
→ betere relatie met toezichthouders.

TERUG NAAR STAPPENPLAN

SCCM is beheerder van de certificatieschema's voor ISO 14001, ISO 45001, ISO 50001 en CO_2-reductiemanagement met ISO 14001

Op www.sccm.nl is veel informatie te vinden, onder andere:
→ alle informatiebladen genoemd in dit stappenplan
→ overzicht certificatie-instellingen
→ certificatieschema's met alle eisen waar een gecertificeerd bedrijf aan moet voldoen
→ informatiebladen met voorbeelden en tips
→ informatie over de ISO 45001-norm

Voor o.a. (bijna) gecertificeerde organisaties heeft SCCM mijn.sccm.nl opgezet. Dit is hét kennisplatform voor ISO 14001, ISO 45001 en ISO 50001. Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante milieu-, energie- en G&VW-wet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op www.sccm.nl/mijn-sccm en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond en veilig werken
Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 9 juni 2026

De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie (hoe klein ook) betere G&VW-prestaties behaalt door het gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de ISO 45001.

Copyright SCCM
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer
De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.